

Kazanç vergisi kanununun bazı maddelerini muaddil kanun

(Resmî Ceride ile neşir ve ilân : 31/V/1927 - Sayı : 598)

No.
1038

BİRİNCİ MADDE — Kazanç vergisi kanununun 3, 6, 9, 10, 11, 15, 17, 24, 26, 27, 37, 38, 60, 64, 66 ve 71 nci maddeleri ve 14 ncü maddenin 3 numaralı fıkrası herveghizir tadil edilmiştir:

Üçüncü muaddel madde — Atide muharrer mükellefler kazançlarını beyannameler ile ihbara mecburdurlar:

1 - Envaı ve mevzuları ticaret kanununda muharrer kollektif, komandit, limited, anonim ve kooperatif şirketler ve bunların şubeleri (Esas mukavelelerine azaran sermaye üzerine temettü tevzi etmeyen istihsal ve istihlâk kooperatifleri ariettir);

2 - Merkezleri ecnebi memleketlerde kâin bilûmum şirketlerin Türkiyede çalışan şubeleri;

3 - Doktorlar, dış tabibleri, baytarlar, avukatlar, dava vekilleri, mühendisler, mimarlar, kâtibiadiller, gazete sahibleri ve emsali meziyatı ilmiye ve sanatkâneleri ile gerek evlerinde, gerek muayenehane, yazıhane ve idarehanelerinde kazanç temin eden serbest meslekler erbabı;

4 - Ticaretleri mütedavil sermayeye ihtiyaç göstermeyen teşebbüsâtı ticariye erbabından idarehane sahibi komisyoneular, simsarlar, eşya nakline tavassut eden emanetçiler ve sigorta muamelâtile iştigal edenler ve vapur ve hacmi istiabı li tonilâtodan fazla sefain işletenler ve karada eşhas ve eşya nakline hâdim her nevi vesaiti nakliye işleten ticarethaneler ashabı ve dört beygir kuvvetinden yuları kuvayi muharrike ile müteharrik her nevi fabrika ve matbaa ve imalâthaneler işletenler, tiyatro, sinema, dans ve konser ve sair temaşa yerlerini ve kapaseleri veya açık eğlence ve yarış ve tenezzüh mahallerini işletenler, ilânât, icar ve ticar, alım ve satım ve seyahat umuruna tavassut eden idarehaneler ashabı ve hir ve kasabalardaki hanları ve apartımanları toptan isticar edip perakende irtette ahara icar edenler, mültezimler her nevi otel işletenler;

5 - Mütedavil sermaye üzerine icrayi ticaret eden teşebbüsâtı ticariye erbabından ikraz ve istikraz ve banka muamelâtile iştigal edenler ve kambiyo ve ikud ve mücevherat üzerine iş yapanlar ve bilûmum eczaneler ve müteahhidler;

6 - Fıkaratı anifede münderiç olmayıp her sene kânunusani iptidasında icarı nevisi beş yüz lira ve daha fazla olan mahallerde icrayi ticaret eden sair bilimle teşebbüsâtı ticariye erbabı ile icarı senevisi bin lira ve daha fazla olan mamaları ve adı su değirmenlerini işletenler (Ticaretleri nakdî sermayelerinin ziyade bedenî sayılarına müstenid tacirler müştereken çalışsalar dahi bu cıra hükmüne dahildirler).

Altıncı muaddel madde — Beyannameler her senei maliyeye takaddüm eden ert ayı zarfında tanzim olunup mükellefin mensub olduğu maliye tahakkuk idarelerine makbuz mukabili ita olunur. Beyannamelerin taahüdü olarak postale irsali de caizdir. Bu takdirde postahaneye teslim tarihi tahakkuk idarelerine teslim itibar olunur. Beyanname itasına mecbur olan mükellefin senei taksitlerini takvim senesine ircaa mecburdur. Ancak senei ticariyelerinin tak-

vim senesi nihayetinde kapatılması imkânı olmadığını isbat eden erbabı ticaretin senesi ticariyesi mebdet mart olmak üzere kabul olunabilir.

Dokuzuncu muaddel madde — İtaya mecbur oldukları beyannameleri miadın da vermeyen mükelleflerin vergisi yirmi ikinci maddeye tevfikân tebeyyün ettirilir. Bu suretle tebeyyün ettirilen vergi ilk defasında iki, müteakib senede tekerürü halinde üç ve yine bunu takib eden üçüncü sene tekerür ettiği takdirde beş kat olarak tahsil olunur. Mütevali surette üç defa beyannamesini vermeyen mükelleflerin kazanç vergisi beş kat yerine bir kat olarak tahsil edilmek şartile ticaretgâhlarının altı ay müddetle ve bilâhüküm seddine Maliye ve kâleti salâhiyettardır.

Müstahdemine aid beyannamelerin verilmemesinden mütevellid zamlar, ası mükelleflere hakkı rücuu olmamak üzere, istihdam edenlere raci olur. Ancak bu gibi ahvalde sed kararı tatbik olunmaz.

Üçüncü maddenin altıncı fıkrasında muharrer mükelleflere beyannameye tâbi oldukları tahakkuk idarelerince şubat zarfında ihbar edilmek şart olup aksi halde bu kısım mükellefler hakkında beyannamelerini vermediklerinden dolayı işbu madde ahkâmı cari olamaz.

Onuncu muaddel madde — Üçüncü maddede muharrer bilcümle mükellefi beyannamelerinde isim ve unvanı ticaretlerini ve mahalli ticaret ve ikamet ve nevi iştigallerini ve vergiye matrah ittihaz edilmek üzere mevaddı atiyedeki tarifat dahilinde tayin edilecek kazançlarını tesbit eylemeğe mecburdurlar.

On birinci muaddel madde — Üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında muharrer şirketler ve şubalarının verecekleri beyannameler gayrisafi kazançları yekûnile bu kazançtan mevaddı atiyede tenzil olunacağı gösterilen mebalîği mulkiyeti bulunur ve bu iki yekûn arasındaki fark verginin matrahını teşkil eder.

Şu kadar ki, kollektif şirketlerden maada bu kısım mükellefin beyannamelerine ayrıca bilânçolarile kâr ve zarar hesaplarının müfredatlı bir cedvelini cırapretmek mecburiyetindedirler.

On dördüncü maddenin üç numaralı muaddel fıkrası — Nizamnamei dahilileri Hükûmetçe musaddak olan şirketler nizamnamelerinde muayyen had dahilinde hâsılatlarından ihtiyat akçesi tefrik ve düyunat kısmına idhal edebilirler. Sair şirketlerin tefrik edecekleri ihtiyat akçeleri de senevî yüzde beşte fazla olmamak ve mecmuu sermayelerinin yüzde yirmi beşini tecavüz etmemek şartile kabul olunur.

Şirketlerin işbu fıkra ile salâhiyettar oldukları mikdarlardan fazla hasılatı ifraz edecekleri ihtiyat akçeleri kârdan madud ve vergiye tâbidir.

Kezalik şirketlerin salâhiyetleri dahilinde tefrik ettikleri ihtiyat akçeleri her ne suretle olursa olsun hissedarana tevzi olunur veyahud şirketin tasfiye icra edilirse vergi alınır.

Kanunun neşrine kadar müterakim ihtiyat akçeleri kazanç vergisine tâbi cımadıkları gibi kazanç vergisi verilerek ihtiyat akçesi kısmına naklolunmuş m balığden müteakib senelerde artık vergi alınmaz.

On beşinci muaddel madde — Üçüncü maddenin üç ve dört numaralı fıkraları da muharrer serbest meslek erbabile mütedavil sermayeye ihtiyaç göstermeyen ticaret eshabı beyannamelerinde gayrisafi kazançları ile masarifi umumiyelerini tebit ederler. Bunların gayrisafi kazançları ifa eyledikleri hizmet mukabilinde azeyledikleri mebalîğ mecmuundan ibaret olup masarifi umumiyeleri de müstahdemine verdikleri maaşat ve ücretat vesair aidat ile icrayi sanat ve ticaret ettikl

mahalle raci icare, tenvir ve teshin ve muhabere ve ilân masarifi ve sanat ve ticaretlerine muktazi eşyanın harik ve sigorta masrafı ve sanatlarının ve ticaretlerinin icabından olan sair vergi ve masarifi zaruriyeden ibarettir. Bunlar safi temettüden % 5 nisbetinde ihtiyat akçesi tefrik edebilirler. Bu sınıf mükellefinin mecmuu mehzatlarını ihtiva eden mebalîğ ile masarifi umumiye yekûnları beynindeki fark safi kazançlarını teşkil edib vergiye matrah ittihaz olunur ve kendilerinden başkaca bilânço ve kâr ve zarar hesabı talep edilemez.

Üçüncü maddenin beş numaralı fıkrasında muharrer olanlar beyannamelerinde, âtîde tarif olunduğu şekilde, hasılat ve satışlarının bir senelik miktarını irae ederler. İşbu miktar, mükellefin senei ticariyesi mebdenden nihayetine kadar bir senei kâmilede ve yeni işe başlamış olanların tarihi mübaşeretinden bilitibar ticari senesi nihayetine değin geçen müddet zarfındaki bilûmum muamele ve satışlarından aldıkları mebalîğin heyeti mecmuasıdır.

Bu sınıf mükellefin beyannamelerine rabtan o sene zarfındaki bilûmum mehzat ve mevcudatını mübeyyin birde hulâsai hesabiye itasile mükelleftirler. Bu suretle tesbit edilen satış ve muamele yekûnları üzerinden mükellefin gayrisafi kazancı her senei maliyeye tekaddüm eden mart ayı zarfında mahallin en büyük mal memurinin veya tevkil edeceği zatın riyaseti altında mahalli ticaret odasından ve ticaret odası bulunmayan yerlerde belediyelerden intihab olunacak erbabı vukufdan iki zatten mürekkeb bir heyet marifetile tertib ve tanzim edilen emsal cedveline göre tayin olunub vergiye matrah ittihaz edilir.

Üçüncü maddenin altıncı fıkrasında muharrer olanlardan mütedavil sermaye üzerine ticaret edenler beş numaralı fıkroda muharrer olanlar misillû ve ticaretleri mütedavil sermayeye ihtiyaç göstermeyenler üç ve dört numaralı fıkralarda muharrer olanlar misillû beyannameye tâbidirler. Şirketlerden maada üçüncü maddenin üç, dört, beş ve altıncı fıkralarında muharrer mükellefin her senei ticariyesi mebdende teccid edilmek ve mensub olduğu tahakkuk idarelerince musaddak olmak şartile bir kazanç muamele ve satış defteri tutmak ve bu deftere her günkü muamele satışlarını kaydetmek ve senei ticariyeleri nihayetinde mütedavil sermaye ve mevcudatını yeni deftere devretmekle mükelleftirler.

Ticaret kanununun tarifi veçhile muntazam defter tutanlar ayrıca kazanç, muamele ve satış defteri tutmaktan varestedirler. Kollektif şirketlerle üçüncü maddenin üç, dört, beş ve altı numaralı fıkralarında muharrer mükelleflerden ticaret kanunu mucibince kâtibi adilden musaddak defatiri ticariye tuttuğunu isbat edenler, şirketler misillû bilânço ita ederek anlar gibi vergiye tâbi tutulmalarını talep edebilirler.

On yedinci muaddel madde — Maliye tahakkuk idareleri her senei maliyeye tekaddüm eden nisan ayının iptidasından itibaren bir hafta zarfında beyanname vermekle mükellef iken vermeyenlerin esamisini ve müteakiben verilen beyannamelerin sıbhatını tebeyyün ettirmeğe mecburdur. Beyannamelerde münderic kazançlar indettetik noksan görülmedikçe vergiye esas olarak kabul edilir.

Yirmi dördüncü muaddel madde — Üçüncü maddenin bir, iki, üç ve dört numaralı fıkralarında muharrer mükellefin için bittetik veya resen tebeyyün ettirilen safi kazancın:

- 5 000 liraya kadar olan kısmından % 6,
- 5 001 ilâ 10 000 liraya kadar olan kısmından % 8,
- 10 001 ilâ 20 000 liraya kadar olan kısmından % 10,
- 20 001 ilâ 50 000 liraya kadar olan kısmından % 12,
- 50 001 liradan fazlasından % 15 nisbetindeki vergi alınır.

Salifüzzikir üçüncü maddenin beşinci fıkrasında muharrer erbabı ticaretin te-
beyyün ettirilen gayrisafi kazançlarından:

- 3 000 liraya kadar olan kısmından % 3,
- 3 001 ilâ 10 000 liraya kadar olan kısmından % 4,
- 10 000 ilâ 20 000 liraya kadar olan kısmından % 5,
- 20 001 ilâ 50 000 liraya kadar olan kısmından % 6,
- 50 001 liradan fazlasından % 7,5 nisbetinde vergi alınır.

Üçüncü maddenin altıncı fıkrasında muharrer olanlar on beşinci maddede mez-
kûr hükme tevfiikan beyanname itibarile ilhak olundukları sınıfa nazaran işbu
maddedeki nisbetlere tâbidirler.

Yirmi altıncı muaddel madde — Eshamlı şirketlerde vergi nisbeti safi kârın
heyeti mecmuasına tâbi olmayıp nizamname ve bilânçoları mucibince her hisseye
isabet ve tevzii takarrür eden mikdarın yüzde altısıdır.

Gerek nama muharrer bulunsun gerek hâmiline aid olsun her hisseye isabet eden
vergi mikdarı hissedarına hini tevziinde mahsub edilmek üzere bilânçonun tasdiki-
ni müteakib tahakkuk ettirilerek haziranayı zarfında bir bordro veya beyanname-
ye müsteniden mensub bulunduğu maliyetahakkuk dairesine şirketlerce topdan tes-
viye ve ita olunur.

Haziran nihayetine kadar tesviye edilemeyen bu kabîl vergiler % 10 fazlasıyla
tahsili emval kanununa tevfiikan şirketten istifa edilir.

Yirmi yedinci muaddel madde — Bir bina dahilinde icrayı ticaret ve sanat edil
üçüncü maddenin şümülü haricinde kalan mükellefin icrayı ticaret eyledikleri ma-
hallerin icarei seneviyelerine göre vergiye tâbi tutulurlar. Bu kabîl erbabı ticaret
her sene maliyeye tekaddüm eden kânunusani ayı zarfında Hükûmetçe ihzar ve
bilâbedel tevzi edilecek olan bir beyannameyi imlâ ve pulstuz olarak mensub oldu-
ğu maliye tahakkuk idaresine itaya mecburdurlar. Bu beyannamelerde ticaretha-
nenin mevkii, numarası ve mutasarrıfı ise eiheti mülkiyeti ve tahrir kıymeti, müs-
teir ise mutasarrıfının ismi ve verdiği bedeli icarı, ünvanı ticareti, istihdam ettiğ
amele, çırak vesair müstahdeminin aded ve hüviyet ve ücretleri irae edilir. Bu ti-
carethanelerin icarceleri her mahalde şubat zarfında en büyük mülkiye memurunu
veya mal memurlarından gayri tevkil edeceği zatın riyaseti altında iki mal memu-
rile ticaret odasından ve belediyeden intihab edilecek birer azadan ve ticaret odas
bulunmayan yerlerde belediyeden müntehab iki azadan mürekkeb bir heyet vası-
tasile tedkik ve ticarethanenin mevkii, şeref ve ehemmiyeti ve o seneye mahsu-
ahvali ticariye ve tesirâtı iktisadiye nazarı dikkate alınarak ve emsali ticaretgâh-
ların icarlarile mukayese edilerek icabı hale göre tenzil veya tezyid suretile takri-
ve tesbit olunur.

Otuz yedinci muaddel madde — İşbu kanun mucibince memurun ve müstahde-
minden mada bilûmum kazanç vergisine tâbi olan hakikî ve hükmi her şahıs is-
ter birinci, ister ikinci kısma dahil bulunsun bir ruhsat veya unvan tezkeresi almağ
mecbur ve bunlar için tezkeresiz icrayı ticaret ve sanat memnudur. Sene içinde icra-
yı ticaret ve sanata başlayan bu misillü mükellefin dahi tarihi mübaşeretlerir-
den itibaren bir ay zarfında teşebbüslerini mensub oldukları mahal maliye idare-
lerine tahriren ihbar ile ruhsat veya unvan tezkeresi istihsaline mecburdurlar. İş-
bu tezkereler her sene teedid olunur ve hükmi bir sene maliye için muteberdir.

Bunlar haricindeki mükellefin ruhsat veya unvan tezkeresine tâbi değillerdir.
Ruhsat veya unvan tezkeresi almaksızın icrayı ticaret ve sanat edenlerden tezke-

reziz icrâyî ticaret ve sanat ettikleri her ay için tezkere harçlarına yüzde yirmi zam ve tahsil olunur.

Otuz sekizinci muaddel madde — Ruhsat ve unvan tezkereleeri danğa resminde muaf olduğu halde bervechi âti dereceat üzerine resne tâbidir:

1 - İşbu kanunun otuz dördüncü maddesinde muharrer işçilerden yirmi beş kuruş (rüşunu bahriye kanunu mucibince tayfa tezkereşi alanlar müstesnadır);

2 - İşbu kanunun otuz bir, otuz iki, otuz üçüncü maddelerindeki kazanç erbabından yarım lira;

3 - Beyannameye tâbi bulunmayan ticaretgâh eshabından birer lira;

4 - Kanunun üçüncü maddesinin üç, dört, beş ve altı numaralı fıkralarında muharrer beyanname eshabından iki lira;

5 - Üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında mezkûr şirketlerden beş lira;

Altmışıncı muaddel madde — Kazançları dördüncü madde mucibince beyanname ile bildirilen müstahdemine aid olub elli sekiz ve elli dokuzuncu maddeler vechile tahsil ve teslim edilecek olan vergiler mukabilinde meenu teslimatları itibarile müessesese nanına yalnız bir esas makbuz ita edilir. İşbu teslimat her ay yerine peşin olmak üzere üç veya daha ziyade aylık olarak kabul edilebilir. Ancak vergileri peşin tesviye edilen müddet zarfında müstahdeminin gerek aded gerek ücretlerince vaki olacak her nevi tahavvülât on gün zarfında mensub oldukları dairei maliyeye bildirilir. Ve tezeyüd vaki olmuşsa vergi farkı tesviye, tenakus vaki olmuşsa tenzili talep olunur.

Müstahdemine aid vergileri ledelhace Maliye vekâleti, müessesese yerine doğrudan doğruya mükellef olan müstahdeminden talep ve tahsile salâhiyettardır.

Altmış dördüncü muaddel madde — Senci maliyenin hitamından itibaren üç sene zarfında tahakkuk ettirilmeyen ve müddeti mezkûre zarfında tahakkuk ettirilip de kesbi katiyet ettiği tarihten itibaren beş sene zarfında tahsil edilmiyen kazanç vergisi müruru zamana uğrar. Tahakkuk için müruru zaman müddeti olan üç sene nihayetine kadar mektumen tahakkuk ettirilen vergiler yüzde kırk zam ile tahsil olunur.

Altmış altıncı muaddel madde — Kazançlarını beyanname ile ihbara meebur olan üçüncü maddede muharrer mükellefinden birinci ve ikinci fıkralardaki şirketler işbu kanunun mevkii tatbika vaz olduğü tarihten itibaren kâtibi adilden veya ticaret odalarından musaddak olmak üzere ticaret kanunu mucibince defatiri ticariyelerini tesis etmeğe ve üçüncü maddenin üç, dört, beş ve altıncı fıkralarında muharrer erbabi ticaret ise kanunu ticaretin emrettiği defterleri veya işbu kanunun mevadi mahsusasındaki tarifât dahilinde türkçe olarak muamele ve satış defaterini tutmağa ve muamelâtî meslekiyelerinin bileümle netayici maliyesini bu defatire kayde meeburdurlar. Hilâfına hareketi tebeyyün edenler hakkında vergiye lâve olunacak zamaimden başka on liradan yüz liraya kadar cezaîi nakdi hüküm ve tekerriiri halinde bu ceza tazif olunur. İki sene zarfında aynı halin vukuu tekerriürden maduttur.

Yetmiş birinci muaddel madde — İşbu kanunun ahkâmı üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında muharrer şirketler ve beyanname esasına tâbi tutulan memurin ve müstahdemin ile beyannameye tâbi olmayan ikinci kısma dahil bileümle mükellefin hakkında 1926 seneli maliyesinden itibaren aynen tatbik olunur. Bunların haricinde kalan ve beyanname usulüne tâbi tutulan mükellefin 1926, 1927, ve 1928 seneli maliyeleri zarfında beyanname vermek istemedikleri ve bu müddet

zarfında veziyeti ticariyelerinde bir gûna tebeddül vuku bulmadığı takdirde 1341 senesi temettü vergilerinin üç mislini tediye mecburdurlar.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun 1 haziran 1927 tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükmünü icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve Ticaret vekilleri memurdurlar.

21 mayıs 1927

<i>Cümhuriyet Riyasetine tebliği</i>	:	22 - V - 1927 tarih ve 1/1018.No. lu tezkere ile
<i>Berayi neşir ve ilân kanununun Başvekâlete tebliğ edildiğini müşir Cümhuriyet Riyasetinden mevrud tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	26 - V - 1927 ve 4/212
<i>Müzakerati ihtiva eden zabıt ceridelerinin cild ve sayfası</i>	:	<i>Cild Sayfa</i> 28 58 32 91,127:133,140:142,150,170,181, 182,183:185
<i>İsbu kanunun alâkadar olduğu diğer kanunların numarası</i>	:	755